

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 363/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. B. F., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho uzneseniami sp. zn. 2 CoE 234/2012 z 28. septembra 2012, sp. zn. 13 CoE 206/2012 zo 4. októbra 2012, sp. zn. 13 CoE 228/2012 zo 4. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 496/2012 z 28. septembra 2012, sp. zn. 2 CoE 508/2012 z 28. septembra 2012 a sp. zn. 2 CoE 502/2012 z 28. septembra 2012 v spojení s postupom Okresného súdu Veľký Krtíš a jeho uzneseniami sp. zn. 5 Er 2436/2009 zo 16. novembra 2011, sp. zn. 8 Er 409/2010 zo 4. júna 2012, sp. zn. 5 Er 1439/2008 z 24. mája 2012, sp. zn. 5 Er 1279/2008 z 25. mája 2012, sp. zn. 5 Er 2390/2008 z 25. mája 2012 a sp. zn. 5 Er 1435/2008 z 28. mája 2012 a zároveň postupom a uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 CoE 117/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 427/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 1 CoE 361/2012 z 30. októbra 2012 a sp. zn. 41 CoE 212/2012 z 30. októbra 2012 v spojení s postupom Okresného súdu Lučenec a jeho uzneseniami sp. zn. 14 Er 589/2008 z 20. marca 2012, sp. zn. 13 Er 944/2007 z 3. februára 2012, sp. zn. 14 Er 264/2009 z 24. februára 2012 a sp. zn. 14 Er 1046/2008 z 26. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 9979/2013 až sp. zn. Rvp 9988/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 9979/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 29. januára 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a zákazu diskriminácie zaručeného čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 2 CoE 234/2012 z 28. septembra 2012, sp. zn. 13 CoE 206/2012 zo 4. októbra 2012, sp. zn. 13 CoE 228/2012 zo 4. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 496/2012 z 28. septembra 2012, sp. zn. 2 CoE 508/2012 z 28. septembra 2012 a sp. zn. 2 CoE 502/2012 z 28. septembra 2012 v spojení s postupom a uzneseniami Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 5 Er 2436/2009 zo 16. novembra 2011, sp. zn. 8 Er 409/2010 zo 4. júna 2012, sp. zn. 5 Er 1439/2008 z 24. mája 2012, sp. zn. 5 Er 1279/2008 z 25. mája 2012, sp. zn. 5 Er 2390/2008 z 25. mája 2012 a sp. zn. 5 Er 1435/2008 z 28. mája 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia Okresného súdu Veľký Krtíš“) a zároveň postupom a ďalšími uzneseniami krajského súdu sp. zn. 15 CoE 117/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn.

2 CoE 427/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 1 CoE 361/2012 z 30. októbra 2012 a sp. zn. 41 CoE 212/2012 z 30. októbra 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia krajského súdu“) v spojení s postupom Okresného súdu Lučenec a jeho uzneseniami sp. zn. 14 Er 589/2008 z 20. marca 2012, sp. zn. 13 Er 944/2007 z 3. februára 2012, sp. zn. 14 Er 264/2009 z 24. februára 2012 a sp. zn. 14 Er 1046/2008 z 26. apríla 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia Okresného súdu Lučenec“).

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Sťažovateľka poskytla na základe zmlúv o úvere uzavretých s dlžníkmi úvery, ktoré boli títo povinní vrátiť podľa podmienok dojednaných v úverových zmluvách. Po zročniti pohľadávok a v nadväznosti na rozhodcovské doložky v úverových zmluvách boli sťažovateľkou začaté rozhodcovské konania pred ňou zvoleným rozhodcovským súdom – spoločnosťou S., a. s., B., ktorého rozsudky mali byť relevantnými exekučnými titulmi v exekučnom konaní vedenom pred Okresným súdom Veľký Krtíš a Lučenec. Oba okresné sudy ako sudy exekučné rozhodli svojimi rozhodnutiami (pozri bod 1) o prebiehajúcom exekučnom konaní/exekúcii tak, že exekúciu podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Exekučný poriadok“) zastavili, pričom v prípade uznesenia Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 8 Er 409/2010 zo 4. júna 2012 a uznesení Okresného súdu Lučenec sp. zn. 14 Er 589/2008 z 20. marca 2012, sp. zn. 13 Er 944/2007 z 3. februára 2012, sp. zn. 14 Er 264/2009 z 24. februára 2012 a sp. zn. 14 Er 1046/2008 z 26. apríla 2012 sudy exekúciu vyhlásili za neprípustnú a následne zastavili podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Napadnuté rozhodnutia Okresného súdu Veľký Krtíš a Lučenec boli druhostupňovým krajským súdom v odvolacom konaní potvrdené ako vecne správne, a to predovšetkým z dôvodu, že všetky sudy vyhodnotili rozhodcovskú doložku zakladajúcu právomoc zvoleného rozhodcovského súdu na konanie za nekalú zmluvnú podmienku, ktorá v spojení s ďalšími nekalými podmienkami obsiahnutými v zmluvách o úvere ako spotrebiteľských zmluvách spôsobovala značnú nerovnováhu v právnom postavení dlžníkov

ako spotrebiteľov a sťažovateľky ako silnejšej zmluvnej strany v dôsledku aplikácie noriem spotrebiteľskej legislatívy.

3. Argumentáciu sťažovateľky v podaných sťažnostiach možno zhrnúť do niekoľkých rovín.

3.1 V prvej rovine sťažovateľka atakuje samotnú právomoc okresného súdu ako súdu exekučného v exekučnom konaní preskúmať exekučný titul, ktorým bol rozsudok rozhodcovského súdu, keď tvrdí, že *„Všeobecný súd vo veci sťažovateľa/sťažovateľka nebol povinný zaoberať sa skúmaním, či príslušné deklaratórne rozhodnutie rozhodcovského súdu bolo vydané v súlade s platnými predpismi. Aj keby bolo pravdou to, čo v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol všeobecný súd, nemalo by to vplyv na vyššie uvedené tvrdenie a to preto, že v čase, keď došlo k vydaniu rozhodnutia rozhodcovského súdu, Slovenská republika bola právnym štátom, a preto žalovanému (dlžníkovi) nič nebránilo využiť možnosť podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku príslušnému všeobecnému súdu.“*. Ďalej poukázala na to, že *„... právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu, účinky rozhodcovského rozsudku majú ten dôsledok, že exekučný súd musí s takýmto rozsudkom nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. ... rozsudkom rozhodcovského súdu je exekučný súd viazaný rovnako, ako je viazaný rozsudkom všeobecného súdu (ust. §159 ods. 2 OSP).“*.

3.2 V druhej rovine v prípade uznesení krajského súdu sp. zn. 13 CoE 206/2012 zo 4. októbra 2012, sp. zn. 15 CoE 117/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 427/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 1 CoE 361/2012 z 30. októbra 2012 a sp. zn. 41 CoE 212/2012 z 30. októbra 2012 a im predchádzajúceho postupu na prvostupňových súdoch poukázala na závažné procesné pochybenie v postupe tak prvostupňových súdov, ako aj krajského súdu, keď obidva sudy podľa nej postupovali v rozpore s § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, k čomu argumentovala, že *„Prvostupňový súd... nedodržel... procesný postup upravený v... ustanovení § 57 ods. 5 veta druhá Exekučného poriadku a odňal tak oprávnenému možnosť konať pred súdom. Súd nenariadil ústne pojednávanie a tento nedostatok nekorigoval ani súd druhého stupňa! Ak by aj bolo pravdou, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo vydané skôr, ako bolo citované ustanovenie súčasťou Exekučného poriadku (t. j. pred účinnosťou zákona č. 230/2012 Z. z.), na argumentácii a legitímite námietky*

oprávneného to nič nemení, pretože podľa prechodných ustanovení je nutné postupovať podľa Exekučného poriadku v znení zákona č. 230/2012 Z. z. aj v prípade exekučných konaní začatých pred jeho účinnosťou. Odvolací súd rozhodne mal napadnuté uznesenie v súlade s ustanovením § 221 ods.1 písm. f), O. s. p. zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

3.3 V ďalšom sťažovateľka namieta v postupe napadnutých všeobecných súdov, že nepredložili vec Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na konanie o prejudiciálnej otázke, keď poukazuje na to, že *«Vzhľadom na požiadavky jednotnej aplikácie a jednotnej interpretácie úniového práva je potrebné text úniového predpisu skúmať vo všetkých jeho úradných jazykových verziách a vziať do úvahy skutočný úmysel zákonodarcu a cieľ samotného predpisu. Pokiaľ je výklad ustanovenia práva Únie v jednotlivých jazykových verziách odlišný, musí byť toto ustanovenie vykladané podľa všeobecného významu a cieľa právnej úpravy, ktorej je súčasťou. Tvrdíme, že súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS a nijako nezdôvodnil prečo považuje rozhodcovskú doložku za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere. Máme za to, že v danom prípade je nutné požiadať o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor európskej únie.»*

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej v záhlaví tohto rozhodnutia označených práv postupom a napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, zruší napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu a veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak

o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A

K spoločnému prerokovaniu vecí

7. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

8. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 9979/2013 a sp. zn. Rvp 9988/2013 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe

sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B

K namietanému porušeniu označených základných práv a slobôd napadnutými rozhodnutiami Okresného súdu Veľký Krtíš a Lučenec

9. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

10. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutia Okresného súdu Veľký Krtíš a Lučenec, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti týmto bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľka aj využila), a preto ňou podané sťažnosti v tejto ich časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B

K namietanému porušeniu označených základných práv a slobôd napadnutými rozhodnutiami krajského súdu

11. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

12. Ústavný súd po preskúmaní predmetu týchto sťažností a v kontexte aj svojich zistení dospel k záveru, že použitá argumentácia sťažovateľky v podaných sťažnostiach je v podstate totožná s jej právnou argumentáciou, ktorú použila v stovkách predošlých sťažností, ktorými sa ústavný súd už zaoberal v uplynulom období a v ktorých atakovala právne závery všeobecných súdov vo vzťahu k právnemu posudzovaniu rozhodcovských doložiek ako nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách vrátane posúdenia zmlúv o úvere koncipovaných formulárovou formou ako spotrebiteľských zmlúv v nadväznosti na podmienky v nich uvedené. Vzhľadom na totožnosť tak v osobe sťažovateľky, ako aj totožnosť v použitej právnej argumentácii a skutkových okolnostiach, ktoré boli podstatné pre ustálenie záverov všeobecných súdov aj v prípadoch predošlých, ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na to, že sťažovateľke sú známe dôvody odmietnutia sťažností v obdobných prípadoch a ustálený právny názor ústavného súdu na danú právnu problematiku v závislosti od predmetu napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a ňou použitej argumentácie bez relevantných zmien, nie je potrebné uvádzať tie isté dôvody odmietnutia, ako to je aj v prípade týchto sťažností. Vzhľadom na uvedené sa preto ústavný súd plne stotožňuje s odôvodnením svojich predchádzajúcich rozhodnutí (napr. č. k. I. ÚS 379/2012-19 z 22. augusta 2012, č. k. I. ÚS 381/2012-26 z 22. augusta 2012, I. ÚS 220/2011-16 z 9. júna 2011, III. ÚS 242/2011 z 31. mája 2011, sp. zn. II. ÚS 473/2011 z 20. októbra 2011, sp. zn. II. ÚS 303/2011 z 24. augusta 2012,

IV. ÚS 467/2012 z 18. septembra 2012...), ktoré skončili odmietnutím podobných a opakujúcich sa sťažností sťažovateľky z dôvodov tam uvedených. Ústavný súd v takýchto a obdobných prípadoch nemá dôvod meniť svoje už ustálené právne názory, a preto v podrobnostiach odkazuje na svoje už citované svoje rozhodnutia.

13. K námietke sťažovateľky týkajúcej sa rozhodovacej činnosti tak okresného súdu, ako aj krajského súdu v prípade sťažností vedených pod sp. zn. Rvp 9980/2013 a sp. zn. Rvp 9985/2013 až sp. zn. Rvp 9988/2013 v rozpore s § 57 ods. 5 Exekučného poriadku (pozri bod 3.2) ústavný súd uvádza, že novelizácia Exekučného poriadku zavedená zákonom č. 230/2012 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „novelizácia Exekučného poriadku“), zaviedla povinnosť prvostupňového súdu rozhodujúceho o vyhlásení exekúcie za neprípustnú pre iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, nariadiť vo veci pojednávanie. Táto povinnosť sa v zmysle obsahu dôvodovej správy k novelizácii Exekučného poriadku má vzťahovať na konanie prvostupňového, nie druhostupňového súdu, pričom uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 8 Er 409/2010 bolo vydané 4. júna 2012 a uznesenie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 14 Er 589/2008 bolo vydané 20. marca 2012, sp. zn. 13 Er 944/2007 bolo vydané 3. februára 2012, sp. zn. 14 Er 264/2009 bolo vydané 24. februára 2012 a sp. zn. 14 Er 1046/2008 bolo vydané 26. apríla 2012, teda v čase pred účinnosťou sťažovateľkou namietanej novelizácie Exekučného poriadku.

14. Povinnosť krajského súdu ako súdu odvolacieho v odvolacom konaní v zákonom uvedených prípadoch nariadiť pojednávanie vyplýva z § 214 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Z ďalšieho znenia § 214 OSP, a to § 214 ods. 2 OSP, vyplýva fakultatívna, a nie obligatórna povinnosť odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Vzhľadom na túto skutočnosť podľa názoru ústavného súdu by aj za podmienky účinnosti novelizácie Exekučného poriadku účinnej od 9. augusta 2012 bolo v kontexte citovanej právnej úpravy na samotnom rozhodnutí krajského súdu ako súdu odvolacieho za predpokladu potvrdenia prvostupňového rozhodnutia z vecnej stránky ako

rozhodnutia správneho, či nariadi alebo nenariadi pojednávanie na prejednanie odvolania. V prípade jeho nenariadenia by sa tak podľa názoru ústavného súdu krajský súd nedopustil porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Na doplnenie a podporu svojej argumentácie ústavný súd poukazuje aj na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený napr. v uznesení sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012, podľa ktorého v štádiu exekučného konania, pri ktorom všeobecný súd skúma, či exekučný titul je alebo nie je v rozpore so zákonom podľa ustanovení Exekučného poriadku, sa vychádza z exekučného titulu, pričom v tomto štádiu všeobecný súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 OSP) vzhľadom na to, že postačuje, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín. Ústavný súd uvedený právny názor považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľný, a preto hodnotí aj túto námietku sťažovateľky za neopodstatnenú.

16. K sťažovateľkou namietanému konaniu o prejudiciálnej otázke ústavný súd poukazuje na to, že účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdny dvorom pri výklade práva Európskej únie (ďalej aj „EÚ“). Konanie podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva o ES“) je založené na delbe úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdny dvor. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva EÚ (napríklad rozsudok z 11. júla 2006, Chacón Navas, C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra).

17. Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdny dvor podľa čl. 234 Zmluvy o ES (resp. čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ) platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je

súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok.

18. Ak taký súd, ktorý je súdom, proti ktorého rozhodnutiu už niet žiadneho opravného prostriedku, nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, hoci tak urobiť mal, otvára sa otázka ústavnosti jeho postupu so zreteľom na čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 1 ústavy, pričom treba pripomenúť aj jeho povinnosť podľa § 1 v spojení s § 109 ods. 1 písm. c) OSP zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 206/08).

19. Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Súdy, ktoré sú z dôvodu svojho postavenia vo vnútroštátnom súdnom systéme povinné predkladať prejudiciálne otázky, sa môžu tejto povinnosti vyhnúť za splnenia niektorého alebo viacerých nasledujúcich predpokladov:

a) ak odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam pre vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ak ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdny dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „*acte éclairé*“),

c) ak je výklad práva Spoločenstva alebo Únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „*acte clair*“).

20. V prípade, ak sú uvedené podmienky – vzhľadom na okolnosti posudzovaných prípadov ide o podmienky uvedené v bodoch b) a c) – splnené, všeobecný súd môže a musí aplikovať právo EÚ, resp. musí mu priznať účinky závislé okrem iného aj od druhu prameňa, v ktorom je predmetné pravidlo vyjadrené, bez toho, aby sa musel obrátiť s prejudiciálnou otázkou na Súdny dvor.

21. Už v súvislosti s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa použitia ustanovení smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „*smernica Rady*“), ktorá podľa jej názoru „*nemá v Slovenskej*

republiky povahu prameňa práva a preto sa ňou exekučný súd nemohol riadiť, resp. nemohol z jej aplikácie vyvodzovať určujúce závery formujúce konečné rozhodnutie“, ústavný súd poukázal na to, že z čl. 288 Zmluvy o fungovaní EÚ vyplýva, že smernica je záväzná pre každý členský štát, pre ktorý je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Pri uplatňovaní vnútroštátneho práva, či už ide o ustanovenia, ktoré boli prijaté skôr ako smernica alebo neskôr, je vnútroštátny súd, ktorý toto právo vykladá, povinný tak robiť, pokiaľ možno s prihliadnutím na znenie a účel smernice tak, aby sa dosiahol výsledok, ktorý smernica sleduje, a tým sa dosiahol súlad s čl. 288 Zmluvy o fungovaní EÚ [rozsudky Súdneho dvora z 13. novembra 1990, Marleasing (C 106/89, Zb. s. I 4135, bod 8), a zo 16. decembra 1993, Wagner Miret (C 334/92, Zb. s. I 6911, bod 20)]. Aj napriek nemožnosti priamej aplikácie ustanovení smernice (za ustanovených podmienok) majú ustanovenia smernice význam aj pri výklade a aplikácii vnútroštátneho práva vnútroštátnym súdnym orgánom.

22. Ústavný súd už taktiež vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom EÚ, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (k tomu pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového ústavného súdu BVerfG sp. zn. 2 BvR 2419/06 zo 6. mája 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva EÚ.

23. Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré dostatočne odôvodňuje nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, nepredstavuje porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgicku z 20. septembra 2011, sťažnosti č. 3989/07 a č. 38353/07).

24. S poukazom na uvedené možno formulovať záver, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky

Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva EÚ mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008).

25. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

26. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

27. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za

ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010).

28. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

29. Krajský súd vo svojom uznesení sp. zn. 2 CoE 496/2012 z 28. septembra 2012 dôvodil, že *«Odvolací súd po preskúmaní veci zistil, že oprávnený navrhuje predmetné exekučné konanie prerušiť podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b) pre nesúlad ust. § 44 ods. 2 prvá a druhá veta Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky, a tiež podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p.»*

Podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci došiel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v lom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska,

Podľa § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p. súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej ZFEU) Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať rozhodnutie o otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie;

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

Odvolaací súd poukazuje na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 33/2012 zo dňa 29. marca 2012, v ktorom Najvyšší súd SR na základe mimoriadneho dovolania riešil aj práve otázku prerušenia konania súdom, ak rozhodol o tom, že požiada podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (ďalej len „ZFEÚ“) Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke. V uvedenom uznesení uviedol: „Konanie o predbežnej otázke podľa článku 267 ZFEÚ má povahu osobitného nesporného a medzitymneho konania, v ktorom iná Súdny dvor Európskej únie právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady EÚ. Konanie o predbežnej otázke pred Súdnym dvorom je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože v tomto konaní Súdny dvor Európskej únie vydáva rozhodnutiu o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.“

Povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu požiadať Súdny dvor o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke, ktorá je zakotvená v druhej vete článku 267 ZFEÚ nemožno vykladať absolútne, t. j. že vnútroštátny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Predpokladom povinnosti začať konanie o predbežnej otázke týkajúcej sa výkladu komunitárneho práva je v zmysle ustálenej judikatúry Súdného dvora predovšetkým skutočnosť, či otázka komunitárneho práva týkajúca sa platnosti alebo výkladu líniového práva je pre riešenie daného prípadu relevantná. Zmyslom riešenia predbežnej otázky nie je rozhodnúť konkrétny spor, ktorý je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny, ale zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva. Zároveň prejudiciálna otázka nastolená Súdnemu dvoru EÚ nesmie byť zjavne neopodstatnená a irelevantná vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu, jej potenciálne zodpovedanie musí mať reálny dosah na prebiehajúci spor, a zároveň nesmie ísť o otázku akademickú v tom zmysle, že táto otázka nemá reálny základ v prejednávanej spore. Odvolaací súd pritom poukazuje na rozsudok Súdného dvora EÚ zo dňa 6. októbra

1982 vo vecí CILFIT, C-283/81, v ktorom v bodoch 9 a 10 odôvodnenia uviedol, že článok 177 ZEHS (teraz článok 267 ZFEÚ) nepredstavuje ďalší opravný prostriedok pre účastníkov konania pred vnútroštátnym súdom. Nepostačuje teda tvrdenie niektorého z účastníkov konania, že zo sporu vyplýva otázka výkladu práva Spoločenstva, na to, aby bol dotknutý súd povinný usúdiť, že ide o otázku položenú v zmysle článku 177. Naproti tomu prináleží vnútroštátnemu súdu obrátiť sa na Súdny dvor prípadne i bez návrhu. V druhom rade zo vzťahu medzi druhým a tretím odsekom článku 177 vyplýva, že súdy, na ktoré sa vzťahuje tretí odsek, majú rovnakú právomoc posúdenia ako všetky ostatné vnútroštátne súdy vo vecí zistenia, či rozhodnutie o otázke práva Spoločenstva je potrebné na vydanie ich rozhodnutia. Tieto súdy teda nie sú povinné postúpiť im položenú otázku výkladu práva Spoločenstva, ak otázka nie je relevantná, to znamená v prípadoch: keď odpoveď na túto otázku, nech by bola akákoľvek, nemôže mať nijaký vplyv na vyriešenie sporu. Odvolací súd tiež poukazuje na skutočnosť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ Súdny dvor nie je oprávnený uplatniť právne predpisy Únie na konkrétny prípad, ale môže sa iba vyjadriť k výkladu Zmluvy a aktov prijatých inštitúciám Únie (uznesenie Súdneho dvora EÚ zo dňa 16. Novembra 2010, C-76/10, bod 79).

Oprávnený v návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p. žiadal odvolací súd, aby Súdnemu dvoru ES na základe čl. 267 ZFEÚ predložil tri prejudiciálne otázky. Odvolací súd považuje za potrebné k tomu zdôrazniť, že je nepochybné, že vnútroštátny poriadok umožňuje riešenie aj takých sporov, ktoré vzniknú zo spotrebiteľských vzťahov v rozhodcovskom konaní podľa ZRK.. Preto považoval v danom prípade oprávneným navrhované predbežné otázky za zjavne neopodstatnené a irelevantné, a to aj vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu, pričom ich prejudiciálne zodpovedanie nemá reálny dosah na prebiehajúce konanie. Z tohto dôvodu nepovažoval za potrebné predložiť oprávneným navrhované predbežné otázky Súdnemu dvoru EÚ, aby mohol rozhodnúť vo vecí samej. Judikatúra Súdneho dvora EU mu takýto postup umožňuje (t. j. upravuje výnimky z povinnosti súdu predložiť predbežnú otázku týkajúcu sa výkladu práva Európskej únie, ak je súdom, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok), a to v prípade, ak k danej otázke existuje ustálená judikatúra Súdneho dvora EU a ak výklad a správna aplikácia práva Európskej únie sú súdu úplne zjavné, t. j. keď toto jeho posúdenie a zhodnotenie neexistencie potreby zahájiť prejudiciálne konanie je plne v súlade

s doktrínou *acté éclairé* ako aj s doktrínou *acte clairé*. Doktrína *acté éclairé* (konanie objasnené alebo konanie už rozsúdené) je pritom založená na koherencii a vnútornej konzistencii judikatúry Súdneho dvora EÚ, teda na judikatúre, konštantnej, ustálenej, nemeniacej sa v čase. Predstavuje snahu o to, aby sa neodpovedalo na už zodpovedané a neriešili sa „problémy“, ktoré už problémami v dôsledku existencie konštantnej judikatúry vlastne nie sú. Doktrína *acte clairé* (konanie jasné alebo konanie zrozumiteľné) je založená na postuláte, že začatie konania o predbežnej otázke nie je potrebné v prípadoch, keď sú výklad a aplikácia únievého práva natoľko zrejme, že nie je potrebné obracať sa s predbežnou otázkou na Súdny dvor ES.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že y predmetnom konaní, nenastal žiadny z dôvodov uvedených v § 109 ods. 1 písm. h) a e) O. s. p, pre prerušenie konania podľa osobitného zákona a ani nie je potrebné obrátiť sa s navrhovanými predbežnými otázkami oprávneného na Súdny dvor EÚ, prelo odvolací súd oba návrhy oprávneného na prerušenie konania zamietol.

Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie, ku ktorému došiel Súdny dvor Európskej únie pri výklade Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých praktikách v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“) vo vecí C-40/08. a to: „Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý hol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel preskúmať *ex offo* nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný“ .»

30. Krajský súd vo svojom uznesení sp. zn. 15 CoE 117/2012 z 31. októbra 2012 dôvodil, že:

«V priebehu odvolacieho konania bolo súdu doručené podanie oprávneného datované dňa 26. 7. 2012, v ktorom oprávnený doplnil právnu argumentáciu k podanému odvolaniu a zároveň podal návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. e/ O. s. p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. Uviedol, že ak Smernica Rady 93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej aj „smernica“ bola prebratá do slovenského právneho poriadku správne a včas, je nutné najmä z dôvodu právnej istoty aplikovať slovenskú právnu úpravu. Vzhľadom na to, že na splnenie požiadavky jednotnej aplikácie a jednotnej interpretácie únievého práva je potrebné text únievého predpisu skúmať vo všetkých jeho úradných jazykových verziách a vziať do úvahy skutočný úmysel zákonodarcu a cieľ samotného predpisu, oprávnený navrhol, aby odvolací súd konanie prerušil a Súdnemu dvoru Európskej únie na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložil nasledujúce prejudiciálne otázky.

Má sa ustanovenie písm. q) ods. 1 prílohy smernice vykladať tak, že za každých okolností zakazuje rozhodovať spory v rámci spotrebiteľských zmlúv na základe rozhodcovskej doložky prostredníctvom rozhodcovských súdov?

V prípade zápornej odpovedi Súdného dvora na prvú otázku, oprávnený navrhol predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku., či je možné ustanovenie písm. q) ods. 1 prílohy smernice vykladať tak, že mu neodporuje ustanovenie takej rozhodcovskej doložky, ktorá ustanovuje, že „všetky spory vzniknuté zo zmluvy (vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie) budú riešené a) pred stálym rozhodcovským súdom, ktorý vykonáva svoju činnosť na základe zákona a voči jeho rozhodnutiu možno podať žalobu o zrušenie všeobecnému súdu podľa zákona, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, alebo b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť rozvázovaciou podmienkou rozhodcovskej doložky, čo však neplatí, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo vecí, v ktorej je rozhodcovskou doložkou v súlade vnútroštátnymi predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu“?

Je v súlade s čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ také rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktoré aplikujúc vnútroštátne procesné a aj hmotné ustanovenia

s odkazom na smernicu, zabráni vymožitelnosť reálnej pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi?

Pokiaľ oprávnený nevrhol exekučné konanie prerušiť podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odvolací súd uvádza :

Úlohou Súdneho dvora Európskej únie v rámci prejudiciálneho konania v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej „ZFEÚ“) je poskytnúť výklad práva Únie (výkladu zmlúv; platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie) a nie uplatňovať právo na skutkový stav v konaní vo veci samej, čo je úlohou vnútroštátneho súdu. Súdnemu dvoru neprislúcha rozhodovať o skutkových otázkach prejedávaných v konaní o veci samej, ani rozhodovať o rozdielnych názoroch na výklad alebo uplatňovanie vnútroštátnych predpisov.

Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že rozhodnutie o predložení prejudiciálnej otázky je vecou výlučnej kompetencii vnútroštátneho súdu po zistení, že pre vydanie jeho rozhodnutia je nie sú účastníci konania, ale len (predkladajúci) súd, ktorý dospel k názoru, že pre kvalifikované s právom Únie konformné rozhodnutie potrebuje interpretačnú pomoc Súdneho dvora Európskej únie. Aj v prípade, ak ide o rozhodnutie, proti ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, Súdny dvor Európskej únie definoval, kedy súd nie je povinný položiť prejudiciálnu otázku (v týchto súvislostiach odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Súdneho dvora zo dňa 6. 10, 1982 vo veci CILFIT C-283/81). Táto situácia nastane v prípade, ak predložená otázka je irelevantná, vecne zhodná s otázkou, o ktorej sa už rozhodlo v prejudiciálnom konaní (teória act éclairé) a v prípade, ak je správne uplatňovanie práva Únie také jednoznačné, že nepripúšťa nijaké rozumné pochybnosti (teória acte clair). Odvolací súd nepovažuje v danom prípade oprávneným predložené prejudiciálne otázky za právne relevantné vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu, preto nie je daný dôvod na ich predloženie Súdnemu dvoru EÚ.

Zásadné je, že v prípade, ak konajúci súd dospeje k záveru, že zmluvná podmienka obsiahnutá v spotrebiteľskej zmluve nebola so spotrebiteľom dohodnutá individuálne a zároveň spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán vzniknutých na základe zmluvy na strane spotrebiteľa, treba ju považovať za neprijateľnú, a to bez ohľadu na to, či sa nachádza medzi výpočtom neprijateľných zmluvných podmienok

obsiahnutých v prílohe k smernici, resp. v exemplifikatívnom výpočte neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v § 53 ods. 4 OZ.

Naviac odvolací súd uvádza, že výklad a aplikácia urnového práva (ohľadom aplikácie Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách) je natoľko zrejmá, že nie je potrebné predložiť prejudiciálne otázky na Súdny dvor Európskej únie v súlade s doktrínou *acte clair*.

K prvej predkladanej predbežnej otázke, odvolací súd uvádza, že okresný súd v napadnutom uznesení nevyslovil právny názor o všeobecnom zákaze (*en bloc*) rozhodovať spory so spotrebiteľom v rozhodcovskom konaní. Naopak, procesný postup a výsledok rozhodnutia okresného súdu jednoznačne vylučuje takýto názor a svedčí o tom, že exekučný súd skúmal konkrétnu rozhodcovskú doložku, a to z hľadiska kritérií ochranného režimu zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. Ide tak o otázku akademickú, ktorá nemá ani základ v prejednávanej spore, a teda nie je spôsobilá ovplyvniť jeho výsledok.

Druhou otázkou sa odvolateľ snažil získať odpoveď, či je možné ustanovenie písm. q) ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že mu neodporuje uzatvorenie rozhodcovskej doložky, ktorú využíva vo všeobecných zmluvných dojednaniach. Smernica Rady 93/13/EHS v čl. 3 uvádza, že zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa považujú za nekalé. Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly, Zároveň sa umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, teda upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica (čl. 8 smernice). Ak nie je rozhodujúce, či vzorový zoznam vôbec obsahuje klauzulu o rozhodcovskej doložke, je rovnako irelevantné, ak zoznam obsahuje určité znenie týkajúce sa rozhodcovskej doložky. Pre slovenského zákonodarcu to nemá zásadný význam, znenie nie je až tak dôležité. Preto nezaväzňuje ani, že slovenský preklad smernice v časti prílohy pod q) je nesprávny v porovnaní s prekladom do iných jazykov, možno uviesť, že slovenský zákonodarca ani neprevzal znenie smernice pod písm. q) prílohy v jej znení. Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok

v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (arg. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 Občianskom zákonníku). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 OZ, čiže nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v Občianskom zákonníku. Potom nemožno napr. vylúčiť; že Súd so zreteľom na ostatné zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda že neobstoí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa. Pritom individuálne vyjednanie treba vykladať z pohľadu spotrebiteľa, čo znamená, že nespočíva iba v púhej možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým je o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži.

V zmysle kritérií neprijateľnej podmienky sa za neprijateľnú považuje podmienka, ktorá 1. je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, 2. spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, 3. nerovnováha musí byť daná v neprospech spotrebiteľa.

Podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ je vecou členských štátov, aby sa vyrovnali s otázkou, či v konkrétnom prípade ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve (rozsudok Súdneho dvora Pannon C-243/08, rozsudok Súdneho dvora Freiburger Kommunalbauten C-237/02).

Rozhodovacia prax je jednotná v názore, že akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach je namieste napríklad osobitným vyjednaním. Teda nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Takýto názor zastáva aj vo veci konajúci odvolací súd, pričom v argumentácii poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 CoE 167/2012 zo dňa 30. 08. 2012, že: „Arbitráž môže fungovať, no nie ako netransparentná pasca na neznalých spotrebiteľov, ale za transparentných podmienok ako efektívny prostriedok ochrany a keď aj spotrebiteľ rozumie, o čo v prípade rozhodcu ide. Na individuálne dojednanie je však potrebné náležito rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Naproti tomu nevhodné predkladanie podmienok predstavuje jednu z nekalých obchodných praktík (klamlivá obchodná praktika;

§ 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa). Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú náležitú pozornosť tejto časti formuláru, nemožno zneužívať k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok resp. vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera. Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, odvolací súd nielen že neprijíma, ale aj odsudzuje ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú doložku. Poskytovanie spravodlivosti musí mať svoje principiálne limity a musí to platiť aj pre súkromnoprávnu sféru arbitrov. Ide o rozhodovanie o právach a právom chránených záujmoch osôb, ktoré môže výrazne zasiahnuť do života ľudí a ak sa majú akceptovať pri poskytovaní spravodlivosti súkromnoprávne prvky, tak len s jednoznačnými garanciami vylučujúcimi pochybnosti o férovom arbitrážnom konaní vrátane rozhodcovskej zmluvy. Doložky nemôžu predstavovať pasce pre spotrebiteľov za účelom čo najskoršieho privodenia exekúcie. O to sa ale súd musí postarať, pretože štát má medzinárodný záväzok chrániť hospodárske záujmy spotrebiteľov (čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ)“.

Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, ku ktorej potrebe jednotného výkladu druhá otázka odvolateľa nesmeruje. Z hľadiska správnosti rozhodnutia a prijatého právneho názoru exekučného súdu uvedená otázka nie je zásadnou, pre rozhodnutie prejednávaneho sporu nie je relevantnou, keď prejednaný spor po stránke právnej nedeterminuje.

Ohľadom predkladanej tretej prejudicialnej otázky, odvolací súd uvádzal, že ustálená judikatúra Súdneho dvora EÚ (rozsudok vo veci *Elisa Maria Mostaza Claro proti Centro Móvil Milénium SL* (C-168/05) a vo veci *Océano Grupo Editorial a Salvat Editores* (C-240/98 až C-244/98) pripúšťa aj vo fáze výkonu rozhodnutia posudzovať nekalosť podmienok v spotrebiteľských zmluvách s tým, že v prípade, ak konajúci súd dospeje k záveru o nekalosti takejto podmienky, je povinný vyvodiť z uvedeného posúdenia všetky relevantné dôsledky, ktoré z toho vyplývajú z vnútroštátneho práva. V zmysle práva

Slovenskej republiky je to zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 1 Exekučného poriadku alebo zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1, 2 Exekučného poriadku, oba spočívajú v tom, že pohľadávku veriteľa voči spotrebiteľovi nie je možné v exekučnom konaní vymôcť. Potom nie je dôvod mať pochybnosti o tom, že vnútroštátny súd vo všeobecnosti (za predpokladu, že postupuje zákonným spôsobom) môže svojím rozhodnutím zabrániť vymožitelnosti pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi, a uvedené zabránenie nie je v rozpore s článkom 17 Charty základných práv EÚ o ochrane vlastníckeho práva a ani v rozpore s článkom 47 tejto Charty o práve na spravodlivý proces.

Napokon dodávateľ s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania. Oprávnený musí počítať s tým, že plnenie z nekalej podmienky mu súd nemôže vymôcť. Exekúcia vedená na podklade ničotného rozhodcovského rozsudku, ktorý má svoj základ v neprijateľnej rozhodcovskej doložke, je nepripustná a exekučný súd na to prihliada.

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd odvolateľom podaný návrh na prerušenie konania z dôvodu predloženia prejudiciálnej otázky na rozhodnutie Súdnemu dvoru EÚ v zmysle ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. zamietol.»

31. Ústavný súd sumarizujúc dosiaľ uvedené dospel k záveru, že krajský súd postupoval v predmetných veciach ústavne konformným spôsobom, keď v odvolacom konaní potvrdil prvostupňové rozhodnutia tak Okresného súdu Veľký Krtíš, ako aj Okresného súdu Lučenec ako vecne správne. Svoje rozhodnutie oprel o zistenia súvisiace s preskúmaním rozhodcovskej doložky zakladajúcej právomoc vopred zvoleného rozhodcovského súdu na konanie, ktoré vyložil v kontexte podmienok vnútroštátnej legislatívy so zameraním na ochranu spotrebiteľských práv. Ústavný súd takýto postup všeobecného súdu hodnotí ako ústavne konformný/súladný a navyše aj s prihliadnutím na predstreté odôvodnenia krajského súdu konštatuje veľmi podrobnú a právne vyčerpávajúcu argumentáciu krajského súdu aj ku sťažovateľkou nastolenej požiadavke prejudiciálneho konania, s ktorou sa v plnej miere stotožňuje. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažovateľkou podané sťažnosti v tejto ich časti odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

32. V závere svojej argumentácie ústavný súd dodáva, že nemohol prehliadnúť predovšetkým „hmotnoprávne“ aspekty tvoriace nosné dôvody podaných súdnych žalôb v konaní pred všeobecnými (exekučnými) súdmi v kontexte s už právoplatnými rozhodnutiami súdov (všeobecných i ústavného), ktoré sa týkali množstva podobných prípadov súvisiacich s tým istým účastníkom, a to spoločnosťou P., s. r. o. Tieto sú pre všetkých zainteresovaných už notoriety, preto nie je potrebná ich konkretizácia. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva aj otázka, aký význam a efektivitu má pre sťažovateľku tento postup, keďže aj podľa judikatúry ESLP nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

33. V kontexte s už uvedeným ústavný súd už iba dodáva, že právny zástupca sťažovateľky aj takýmto spôsobom zahľcuje ústavný súd podaniami, o ktorých je/musí si byť už dopredu vedomý, že nebudú v konaní pred ústavným súdom vzhľadom buď na rovnaký spôsob ich vybavenia v predošlom období, alebo na dôvod namietania neexistujúcich porušení základných práv a slobôd úspešné, a ktorých spracovanie z hľadiska časového a kapacitného bráni ústavnému súdu venovať sa tým veciam, ktoré si zasluhujú pozornosť, dokonca i jeho zásah. Takýto postup advokátskej kancelárie ústavný súd vníma len ako snahu o získanie materiálnych prostriedkov (odmeny) bez ohľadu na to, či taký postup zákon umožňuje, a je to porušením buď zákonných alebo etických povinností advokáta.

34. Ústavný súd s poukazom na uvedené skutočnosti prihliadajúc na zásadu procesnej hospodárnosti konania sťažovateľku upozorňuje, že pokiaľ aj naďalej bude ústavnému súdu podávať takéto typovo zhodné sťažnosti, ktorých nedostatky sú jej známe z jeho rozhodovacej činnosti týkajúcej sa jej obdobných vecí, môže ústavný súd využiť možnosť vyplývajúcu z § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde a odmietnutie sťažností neodôvodniť.

35. Pretože sťažnosti boli ako celok odmietnuté, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2013